

VAROVNÉ SIGNÁLY VÝVINOVÝCH PORÚCH UČENIA V PREDŠKOLSKOM VEKU

Spracovala: Mgr. Iveta Smahová, špeciálna pedagogička CPPPaP

zdroj : L. Krejčová, Z. Hladíková a kol.: „Vývinové poruchy učenia – dyslexia, dysgrafia, dysortografia“

U niektorých detí si už v predškolskom veku môžeme všimnúť varovné signály, ktoré predznačujú, že niečo nie je úplne v poriadku a neskôr, počas školskej dochádzky sa môžu prejaviť poruchy učenia.

Za najčastejšie rizikové faktory možno považovať:

- Rôznorodé **logopedické ťažkosti** dlhodobejšieho charakteru – dieťa má dlhodobé ťažkosti s výslovnosťou rôznych hlások, ťažko sa učí nové slová, používa nesprávne výrazy, rozpráva agramaticky
- Na logopedické ťažkosti veľmi často nadväzujú **ťažkosti s uvedomovaním hlások v slovách** – nedokážu správne určiť prvú alebo poslednú hlásku v slove, neuvedomujú si, že slová sa skladajú z menších častí – nedokážu slová vyslabikovať. Pred nástupom do školy by malo dieťa bezpečne zvládať slabikovanie a vedieť určiť, že danú hlásku v slove počujú
- **Ťažkosti s určením podobností a rozdielov** podobných tvarov či obrazcov, rovnako s tým, čo je na obrázku dôležité a čo je pozadie
- Pre nácvik počítania je dôležité, aby deti vedeli určiť čo je väčšie a menšie, dlhšie a kratšie, poznať názvy geometrických útvarov – toto všetko sa označuje ako **predčíselné predstavy**
- **Ťažkosti pri kreslení** – pred nástupom do školy by malo dieťa správne držať ceruzku aj pastelky a vedieť nakresliť aspoň niektoré základné tvary ako sú vlnovka kruh, zvislá a vodorovná čiara, tí šikovnejší aj rôzne slučky. Ak dieťa odmieta alebo sa mu nedarí kresliť môžu sa po nástupe do školy prejaviť ťažkosti v písaní
- **Ťažkosti so zapamätávaním** si mien, básničiek či pesničiek

Je dôležité si uvedomiť, že žiadny z uvedených rizikových faktorov sám o sebe nemusí znamenať problém, varovaním je až kombinácia viacerých uvedených faktorov. Uvedené ťažkosti môžu byť dôvodom pre odklad školskej dochádzky, ale je dôležité s dieťaťom na uvedených ťažkostiach pracovať a tým ich zmierniť.

Ako môžem ako rodič pomôcť dieťaťu?

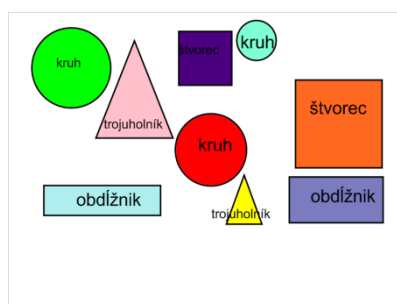

Pri **ťažkostiach logopedického charakteru** je vždy potrebné sa obrátiť na logopéda, ktorý orientačným vyšetrením zistí výslovnosť jednotlivých hlások, úroveň slovnej zásoby, osvojenie si gramatických pravidiel jazyka. K prirodzenému rozvoju reči však dochádza pri spoločnom rozprávaní, zhováraní, opravami nesprávne vyslovených slov – takto môžu rodičia v každodennom kontakte zmierňovať logopedické ťažkosti dieťaťa.

Ťažkosti s uvedomovaním si hlások a slabík v slovách je možné s dieťaťom „trénovať“ vytlieskavaním slabík v menách členov rodiny, vecí v okolí, neskôr je možné slabikovať väčšie celky ako sú básničky, pesničky, riekanky. Keď si dieťa osvojí túto zručnosť, môžeme prejsť na nácvik postrehovania prvej hlásky v slove. Začíname slovami so spoluhláskami na začiatku, tieto vždy zdôrazníme. Pri slovách s prvou hláskou - samohláskou, môže byť dieťa menej úspešné, pretože ich deti často „nepočujú“. Vyším stupňom uvedomovania si hlások v slovách je určovanie poslednej hlásky v slove.

Pri nácviku zrakového vnímania je potrebné, aby rodič s dieťaťom vždy prebral, čím sa dané obrázky líšia – teda či tvarom, farbou, smerom a pod,. Vhodné sú rôzne pracovné listy pre predškolákov, niektoré detské časopisy ponúkajú tiež tento typ úloh. Ak sa práca dieťaťu nedarí, je vhodné začať tým, čo majú obrazce spoločné, a pokračovať tým, čím sa líšia. Zrakové vnímanie sa s deťmi dá veľmi dobre precvičovať aj prostredníctvom obrázkových knižiek – dieťa má na obrázku vyhľadať určitú postavičku, zvieratko, predmet.

Ak potrebujeme sa predškolákom precvičovať **predčíselné predstavy**, osvedčila sa manipulácia s konkrétnymi predmetmi (gombíky, kocky, paličky, kamienky, šnúrky a pod,.). Ľahšie si tak osvojí pojmy ako dlhší – kratší, väčší – menší, ľahký – ťažký, úzky – široký, ale tiež stupňovanie napr.: malý – väčší – najväčší. Na precvičovanie pomenovania a určovania geometrických tvarov je vhodné hľadanie príslušných tvarov v byte, na prechádzke, v knižke.

Pri tréningu **grafomotoriky** je dobré sa sústrediť tak na oblasť kresby (dom, strom, slniečko, postava) ako aj na grafomotorické prvky ako sú – slučky, kolieska, čiary, vlnky, ktoré sú základom pre zvládnutie náročnejších tvarov, z ktorých sú vyvedené písané písmená. Dôležitý je nácvik jemnej motoriky, ktorú možno trénovať prostredníctvom manipulácie s drobnými predmetmi – navliekanie korálikov, preberanie drobných strukovín, práca s plastelínou, stavebnice. Využívať sa dajú aj iné potreby ako ceruzky a pastelky – štetce, voskovky, kriedy. Ako podklad je vhodné využívať veľkú plochu baliaceho papiera, tabuľu, piesok.

